

כיתה
ג'

לכל אחד ניגון משלו

הקדמה

"כשם שאין פרצופיהן שווין זה לזה, כך אין דעתן שווה זה לזה" (במדבר רבא, פנחס)
ההכרה בשונות בני האדם והיותם נבדלים זה מזה בדעותיהם, בכישוריהם, במראם החיצוני ובתנאי חייהם - חשובה להתנהלות חברתית מתקנת.
ייחודיות הפרט ומעלתו כאדם השונה מזולתו מדגישים את הצורך בחינוך לסובלנות ולכבוד הדדי בתפיסת השונה.

רציונל

קבוצת הכיתה שבה מתרחשים תהליכים לימודיים וחברתיים הינה קבוצה הטרוגנית שהיחידים בה שונים זה מזה בהיבטים מגוונים: רקע אישי ומשפחתי, תכונות אישיות, צרכים, רצונות, כישורים, קשיים, סגנון למידה ומשתנים נוספים.
חברות קבוצת הכיתה המקיימות ביניהן יחסי גומלין בדרך להשגת יעדים לימודיים וחברתיים משותפים עשויות להיתרם מהשונות ביניהן. השונות וביטוייה המגוונים בפעילות החינוכית, החברתית והלימודית עשויים לזמן להם הפריה הדדית, התפתחות אישית וחברתית והתנסות במימוש ערכים כמו: מתן כבוד לשונה, קבלת האחר ועוד.
חשוב לזכור כי הכרה בזכותה של כל יחידה בקבוצת הכיתה להיות שונה ולממש את תרומתה הייחודית להשגת יעדי הכיתה אינה בולמת או מעכבת בהכרח את פעילותה להשגת יעדי הכיתה.
יתרה מכך, כיתה המעניקה לכל אחת מן התלמידות לבטא את ייחודיותה כאינדיבידואל תצא נשכרת מכך.

מטרות

- העלאת המודעות לשונות בין התלמידות הפועלות להשגת מטרה משותפת.
- בחינת תרומתו של שיתוף הפעולה בין שונים.
- בירור תרומתה של השונות בין התלמידות להשגת מטרותיה המשותפות של הכיתה.

מודל ההפעלה

מהלך לבחינת ההזדמנות שבמפגש בין שונים באמצעות שימוש מושאל מעולם המוזיקה.

הזמנה למקהלת ד' במר חשוון

הנכם מוזמנים למקהלה לכבוד ד' במר חשוון, יום שאילת גשמים, שתתקיים ביום: בין השעות: במקום:

בחכנית:

המטרה שלנו:

לקיים מקהלה שבה כל החברות תורמות ונהנות על החתום:

שמי	תרומתי למסיבה	בקשה/הארה מיוחדת
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		

"מפתח הל"ב" - תכנית חברתית ערכית לבתי הספר היסודיים

התכנית פותחה במשרד החינוך באגף לחינוך יסודי והותאמה למגזר החרדי באגף לחינוך מוכר שאינו רשמי

מפתח הלב
החינוך לחיים בחברה

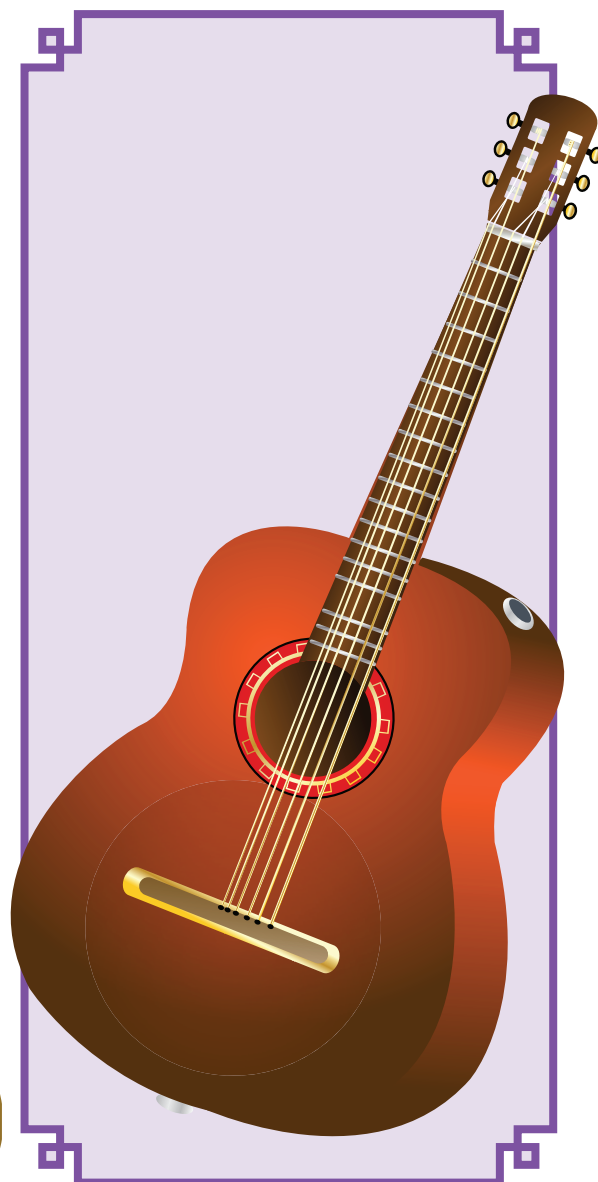

מהלך ההפעלה

במליאה

התבוננו בכלי הנגינה שלפניכן ושוחחו בעקבות השאלות שבהמשך:

מעגל ראשון: מעגל קשרי פרט קבוצה - שונות

ג'

מפתח הלב
החינוך לחיים בחברה

"מפתח הלב" - תכנית חברתית ערכית לבתי הספר היסודיים

התכנית פותחה במשרד החינוך באגף לחינוך יסודי והותאמה למגזר החרדי באגף לחינוך מוכר שאינו רשמי

- במה דומים כלי הנגינה זה לזה ובמה הם שונים? (תוכלו להתייחס לצורת הכלי, לגודלו, לחלקיו, לצבעו, לצלילים שהוא מפיק ועוד).
- **הידעתן?**
הכלים שעליהם שוחחתי משתייכים למשפחת כלי הנגינה.
הכינור שיין לקבוצת כלי הקשת, הגיטרה - לקבוצת כלי המיתר, התוף - לקבוצת כלי ההקשה והחליל - לקבוצת כלי הנשיפה.
- בחנו על פי מידע זה: מה משותף לכל הכלים שעליהם שוחחתי? מה מייחד כל אחד מהם?
- דמיינו שכלי הנגינה שעליהם שוחחתי מתבקשים לנגן בתזמורת המשתתפת באירוע חגיגי:
• מה נדרש מכל אחד מהכלים על מנת שיצליח לנגן עם שאר הכלים ולהפיק מוזיקה נעימה? (תוכלו להתייחס לכך שעל כל אחד מהם להסכים לתרום מהצליל הייחודי שלו, להתאמן בנגינה, להישמע למנצח, לנגן בהתאם לתווים, להקשיב לכלים האחרים, לפעול בהתאם לכללים המוסכמים ועוד).
- מה עלול להקשות על הכלים להפיק מוזיקה משותפת ונעימה?
- במה תורמת הנגינה המשותפת לכל אחד מהכלים?
- **פעילות אישית** - בחרו כלי נגינה אחד שמעניין אתכן / מוצא חן בעיניכן/ שאתן רוצות לדעת עליו יותר, הסתובבו בחדר וצרו קבוצה עם חברות שבחרו באותו כלי.

כינור

1. ספרו זו לזו מדוע בחרתן בכינור.
2. א. קראו את המידע שלפניכם:

הכינור הוא כלי נגינה מקבוצת כלי הקשת. הכינור מוזכר בתנ"ך מספר פעמים, למשל: "שאו זמורה ותנו תוף כינור ונעים..." (תהילים פ"א). ניתן לנגן בכינור בעזרת קשת צרה העשויה מעץ או לפרוט בו באמצעות האצבעות. הכינור מפיק צלילים נמוכים וארוכים המלאים בעוצמה וברגש.

- ב. לז' במר-חשון, יום שאילת גשמים, החליטו מחנכות כיתות ג' לערוך מקהלה חגיגית, שתכלול רצף שירים בנושא תפילה. הכינור מאוד רוצה להשתתף במקהלה. עיזרו לו למלא את הטופס הבא שבו יסופר על תרומתו הייחודית למקהלה: (היעזרו במידע שקראתן על מנת למלא את הטופס)

טופס הגשת מועמדות לנגן במקהלת ז' במר-חשון

שמי: אני שייך לקבוצת כלי ה
אשמח להשתתף במקהלת ז' במר-חשון.
תוכלו לנגן בי באמצעות
הצלילים המיוחדים שאני יכול לתרום למקהלה:
כדי לשתף פעולה עם הכלים הנוספים המנגנים במקהלה
אקפיד ל
ועוד משהו חשוב על עצמי שכדאי לדעת:
בברכה, הכינור

התכווננו להציג במליאה את טופס המועמדות של הכינור.

"מפתח הל"ב" - תכנית חברתית ערכית לבתי הספר היסודיים

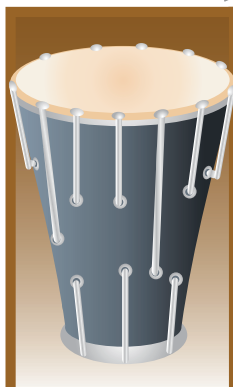
התכנית פותחה במשרד החינוך באגף לחינוך יסודי והותאמה למגזר החרדי באגף לחינוך מוכר שאינו רשמי

מפתח הל"ב
הכינור לחיים בחברה

תוף

1. ספרו זו לזו מדוע בחרתן בתוף.
2. א. קראו את המידע שלפניכם:

התוף הוא כלי נגינה ממשפחת כלי ההקשה. התוף מוזכר במקורות בקשר לשירה ולמחול למשל: "ותיקח מרים הנביאה אחות אהרון את התוף בידה, ותצאנה כל הנשים אחריה בתופים..." (שמות ט"ו). כדי להפיק צליל יש להקיש במרכז או בשולי התוף. הקשה על התוף במקומות שונים תשמיע צלילים שונים. התוף הוא בין כלי הנגינה העתיקים ביותר, והוא הכלי המנגן הכי פחות במהלך היצירה. לתוף צליל חד וחזק, וברוב התזמורות הוא נותן את הקצב למוזיקה.

- ב. לז' במר-חשוון, יום שאילת גשמים, החליטו מחנכות כיתות ג' לערוך מקהלה חגיגית, שתכלול רצף שירים בנושא תפילה. התוף מאוד רוצה להשתתף במקהלה. עיזרו לו למלא את הטופס הבא שבו יסופר על תרומתו הייחודית למקהלה: (היעזרו במידע שקראתן על מנת למלא את הטופס)

טופס הגשת מועמדות לנגן במקהלת ז' במר-חשוון

שמי: אני שייך לקבוצת כלי ה
אשמח להשתתף במקהלת ז' במר-חשוון.
תוכלו לנגן בי באמצעות
הצלילים המיוחדים שאני יכול לתרום למקהלה:
כדי לשתף פעולה עם הכלים הנוספים המנגנים במקהלה אקפיד ל
ועוד משהו חשוב על עצמי שכדאי לדעת:
בברכה, התוף

התכווננו להציג במליאה את טופס המועמדות של התוף.

חליל

1. ספרו זו לזו מדוע בחרתם בחליל.
2. א. קראו את המידע שלפניכם:

החליל הוא כלי נגינה ממשפחת כלי הנשיפה. החליל מוזכר בתנ"ך ובמשנה בעיקר ככלי המתלווה לזמרה ולנגינה בשמחה, למשל: בזמן הבאת הביכורים בחג השבועות - "והחליל מכה לפניהם עד שה' מגיעין להר הבית" (ביכורים ג', ד'). הצלילים של החליל מופקים באמצעות נשיפה בפה, וסגירה ופתיחה של השסתומים בעזרת האצבעות. הצלילים של החליל מגוונים: הצלילים הנמוכים הם רכים וחלשים, הצלילים האמצעיים הם נעימים ועדינים, והצלילים הגבוהים חזקים וחדים. בהצגות רבות העוסקות בבעלי חיים מבצע החליל את ציוץ הציפורים.

- ב. לז' במר-חשוון, יום שאילת גשמים, החליטו מחנכות כיתות ג' לערוך מקהלה חגיגית, שתכלול רצף שירים בנושא תפילה. החליל מאוד רוצה להשתתף במקהלה. עיזרו לו למלא את הטופס הבא שבו יסופר על תרומתו הייחודית למקהלה: (היעזרו במידע שקראתם על מנת למלא את הטופס)

טופס הגשת מועמדות לנגן במקהלת ז' במר-חשוון

שמי: אני שייך לקבוצת כלי ה.....
אשמח להשתתף במקהלת ז' במר-חשוון.
תוכלו לנגן בי באמצעות
הצלילים המיוחדים שאני יכול לתרום למקהלה:
כדי לשתף פעולה עם הכלים הנוספים המנגנים במקהלה אקפיד
ל
ועוד משהו חשוב על עצמי שכדאי לדעת:
בברכה, החליל

התכווננו להציג במליאה את טופס המועמדות של החליל.

גיטרה

1. ספרו זו לזו מדוע בחרתם בגיטרה.
2. א. קראו את המידע שלפניכם:

הגיטרה היא כלי ממשפחת כלי המיתר. מנגנים בגיטרה באמצעות האצבעות או באמצעות מפרט. לגיטרה יש בדרך כלל 6 מיתרים: 3 מיתרים בעלי צליל גבוה ו-3 מיתרים בעלי צליל נמוך (יש גם גיטרות בעלות יותר מ-6 מיתרים). לגיטרה צלילים מגוונים. הגיטרה החשמלית, למשל, יכולה להשמיע צלילים עדינים ורכים וגם צלילים חזקים ורועשים.

- ב. לז' במר-חשוון, יום שאילת גשמים, החליטו מחנכות כיתות ג' לערוך מקהלה חגיגית, שתכלול רצף שירים בנושא תפילה. הגיטרה מאוד רוצה להשתתף במקהלה. עיזרו לה למלא את הטופס הבא שבו יסופר על תרומתה הייחודית למקהלה: (היעזרו במידע שקראתם על מנת למלא את הטופס)

טופס הגשת מועמדות לנגן במקהלת ז' במר-חשוון

שמי: אני שייכת לקבוצת כלי ה
אשמח להשתתף במקהלת ז' במר-חשוון.
תוכלו לנגן בי באמצעות
הצלילים המיוחדים שאני יכולה לתרום למקהלה:
כדי לשתף פעולה עם הכלים הנוספים המנגנים במקהלה אקפיד ל
ועוד משהו חשוב על עצמי שכדאי לדעת:
בברכה, הגיטרה

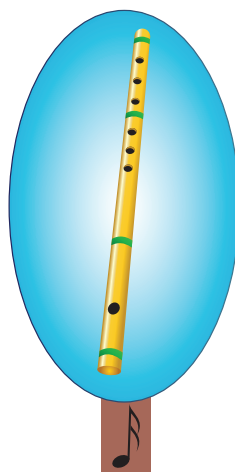
התכווננו להציג במליאה את טופס המועמדות של הגיטרה.

שונים הפועלים להשגת מטרה משותפת

- דיווח על-ידי נציגי הקבוצות.
- כלי הנגינה שהצגתן התקבלו למקהלה והוזמנו לחזרה ראשונה. דמיינו את המפגש הראשון ביניהם:
- כיצד הרגישו? מה חשבו זה על זה? מדוע?
- במפגש הראשון התקשו הכלים לנגן יחד. שיערו מדוע.
- תוכלו להמחזיז את המפגש הראשון באמצעות בובות האצבע המצורפות.

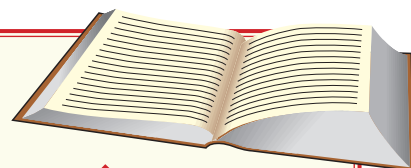

- כלי הנגינה החליטו לשתף פעולה זה עם זה על מנת להשיג את המטרה המשותפת שלהם.
- מהי המטרה/המשימה המשותפת של כלי הנגינה?
- האם העובדה שכלי הנגינה שונים זה מזה מקשה עליהם להשיג את המטרה המשותפת או מסייעת להם? מדוע?
- מה הם יכולים להרוויח משיתוף הפעולה ביניהם?
- האם כל אחד מהם נדרש לוותר על משהו? על מה? מה ניתן להרוויח מוויתור זה?

- כלי הנגינה שייכים לאותה משפחה, וכל אחד מהם שונה ומיוחד.
- האם גם את כיתתכן ניתן לתאר כמשפחה אחת? מדוע?
- במה אתן דומות? במה אתן שונות?
- אלו מטרות משותפות יש לכן ככיתה? (תוכלנה להתייחס למטרות חברתיות) במה העובדה שאתן שונות עשויה לתרום להשגתן? כיצד?
- מקהלת ז' במר-חשון מהווה עבורכן הזדמנות לשתף פעולה ולאפשר לכל אחת מכן לתרום מכישוריה על מנת להשיג את המטרה: **"מקהלת ז' במר חשון שבה כל החברות תורמות ונהנות"**.
- הכינו הזמנה למקהלת ז' במר חשון שתקיימו. פרטו בהזמנה את תרומתה הייחודית של כל אחת מכן להשגת המטרה: בשירה, בכתיבה, בציור, בהמחזה, בארגון החדר ועוד.
- חשבו בפני מי תרצו להציג הזמנה זו.

הזמנה למקהלת ז' במר חשון

הנכן מוזמנות למקהלה לכבוד ז' במר חשון, יום שאילת גשמים,
שתתקיים ביום: בין השעות: במקום:
בתכנית:

המטרה שלנו:

לקיים מקהלה שבה כל החברות תורמות ונהנות

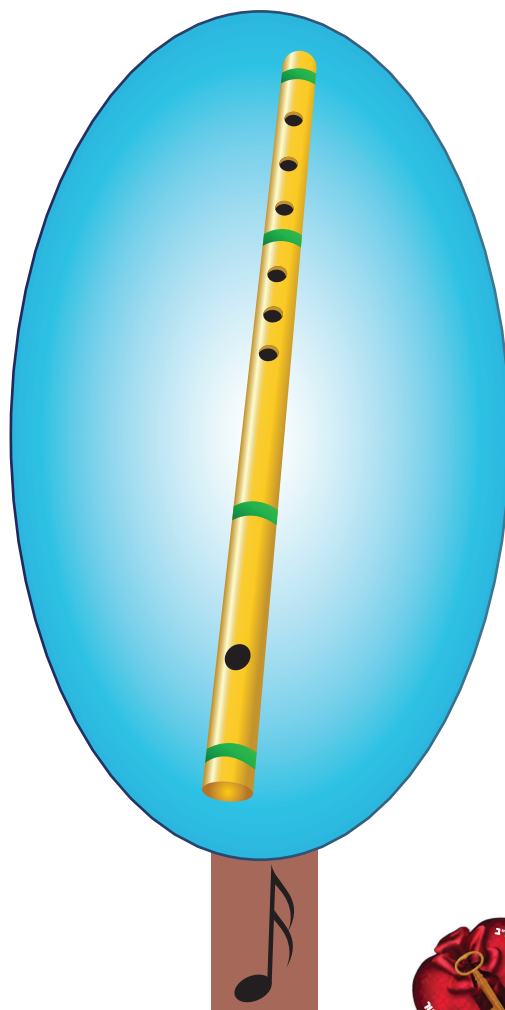
על החתום:

שמי	תרומתי למסיבה	בקשה/הארה מיוחדת
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		

עזרים למורה: מעגל קשרי פרט קבוצה - שונות

מפתח הלי"ב
החינוך לחיים בחברה

"מפתח הלי"ב" - תכנית חברתית ערכית לבתי הספר היסודיים
התכנית פותחה במשרד החינוך באגף לחינוך יסודי והותאמה למגזר החרדי באגף לחינוך מוכר שאינו רשמי